которых подростки могли бы общаться и проявлять свою активность другими способами.

Родителям следует учитывать, что постепенное взросление детей проходит через два основных этапа: на первом этапе – в возрасте 12-15 лет молодые люди начинают обретать прочные связи в своей среде, меньше бывают дома и реже обращаются к родителям. Они начинают сталкиваться с реалиями действительности, пытаются найти основные жизненные ориентиры; на втором этапе – в возрасте 15-18 лет наступают первые признаки взросления. Это период самоутверждения и обретения уверенности, но и в этом возрасте молодые люди нуждаются в родителях, в их поддержке, помощи, понимании.

В рамках общей профилактики реализуются следующие направления работы: формирование позитивных ценностей через эмоциональную сферу подростков; информирование общественности и представителей целевых групп о государственной стратегии, позиции властей, а также реализуемой профилактической деятельности в отношении наркомании; формирование общественного мнения направленное на изменение норм, связанных с поведением «риска», и пропаганду ценностей нормативного здорового поведения; информирование о поведении, наносящем ущерб здоровью, о рисках, связанных с наркотиками; стимулирование подростков к обращению за психологической и иной профессиональной помощью.

Бабаніна К.
НТУ «ХПІ»

СОЦІОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ МОВНИХ КОНФЛІКТІВ

Відомо, що кожна держава починається з національної мови, яка є основою культури, національної моралі, самоідентифікації. Мовна свідомість народу — це ознака його зрілості, національно-державницької самовизначеності. У світовій науці окремі спроби проаналізувати причини виникнення „мовних конфліктів” здійснювали А. Бєлік, Дж. Де-Вос, І. Кон, В.

Малахов та інші. Щоправда, у більшості випадків вчені робили акцент на взаємозв'язку „мовний конфлікт – етнічна ідентичність". Наприклад, М. Шульга аналізує мовну практику за такими критеріями, як національне самовизначення, уявлення про рідну мову, мова спілкування в родині, мовні преференції у роботі з документами. Найгірший показник україномовності суспільства вимальовується за останнім критерієм: традиційно лише 40 — 45 % респондентів обирає україномовні анкети. Найвищий же рівень україномовності спостерігається у спілкуванні в родинах, а саме цей критерій можна вважати найоб'єктивнішим, бо саме тут найкращі умови для вільного вибору — не впливає позиція начальства та не тисне російськомовне оточення. Отже, як стверджує М. Шульга, в сімейному спілкуванні співвідношення мов становить 50:50, і ця пропорція, мовляв, свідчить, що наше суспільство складається з двох приблизно рівних мовних спільнот.

Донедавна мовний конфлікт, як правило, скоріше трактувався з точки зору політичної боротьби за територію, аніж з культурно-психологічної точки зору на те, що відбувається з внутрішнім світом людини, коли обставини змушують її приймати нову віру або навіть оволодівати новою мовою, щоб брати участь у житті етнічно чужого їй, але політично домінуючого суспільства.

Конфлікти як такі найчастіше виникають між близькими спільнотами, що живуть поряд, по сусідству, наприклад, іспанці і португальці, англійці і шотландці. З. Фрейд дав назву цьому феномену: «нарцисизм малих відмінностей». Він являє собою зручне і відносно нешкідливе задоволення агресивності, яке сприяє солідарності між членами спільнот, до яких відносяться і нації. Близькість народів у культурному, мовному і етнічному смислі лише посилює подальше відторгнення і сприяє актуалізації національної ідентичності.

„Мовні конфлікти", які час від часу штучно продукуються в Україні, сприяють етнічній мобілізації як українського етносу, так і нетитульних етносів. В останній час дискутувалося питання про ймовірність зникнення

мовних проблем та конфліктів у високоцивілізованих країнах. Зокрема, І. Кон стверджував, що мовні проблеми, які періодично виникають в поліетнічних суспільствах, не переростатимуть в серйозні конфлікти та не викликатимуть масового національного руху за умови вирішення глибоких соціально-економічних суперечностей. Аналізуючи мовні проблеми в Канаді, вчений стверджує, що там мовний бар'єр відображає історичне відставання франкомовної провінції Квебек і глибоко вкорінену економічну, соціальну та культурну нерівність англо- і франкоканадців. Там, де подібних проблем не існує, окремі культурно-лінгвістичні розходження не переростають у серйозний конфлікт.

Відтак, можна стверджувати, що мовні проблеми (реальні чи вигадані) підвищують мобілізаційну роль етнічної ідентичності як українців, так і представників національних меншин, активізуючи її емоціональний компонент, і водночас негативно впливають на формування позитивної національної ідентичності у значної кількості громадян України, посилюючи соціальну конфліктність в умовах поліетнічного суспільства.

На мою думку, виникнення мовних конфліктів можливе у будь-яких країнах, де є дві або і більше лінгвістичних спільнот – незалежно від того, на якій стадії розвитку вони перебувають.

Байдак В.
ХНУРЕ

ОНЛАЙН ІГРИ ЯК ЕЛЕМЕНТ СУЧАСНОЇ КУЛЬТУРИ

Онлайн ігри – явище інформаційного суспільства. Їх популярність зростає з розвитком інформаційних технологій та оволодінням ними все більшого кола зацікавлених в них людей. Онлайн ігри зайняли особливе місце в сучасній культурі, вони стали значним сегментом дозвільної сфери сучасного людства. Комп'ютерні ігри взагаліта онлайн зокрема сприяли появі нових поведінкових